

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajataho:

Kunta

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Sovitaan alueellisesti

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

Toiminta alueen yhdenmukaistuu alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman myötä ja yhteisen suunnitelman avulla varmistetaan eri kokoisten kuntien tasavertainen kohtelu.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

ei kommentteja

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Huomioitanne [valmistelutyöhön on varattava riittävä resurssi ja liityntäpinnat sekä työnjako ja rakenteet on pohdittava tarkoin, myös niin että ne on realistisesti toteutettavissa. OPS:t tulee huomioida yhtenä suunnittelun perustana. Samoin koulutuksen järjestäjän on oltava merkittävässä ja aktiivisessa roolissa toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.]

Opiskeluhoollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoollon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

- Selkeä ja yksinkertainen toimintatapa ja ohjeistus opiskeluhoitokertomusten osalta
- Asiakastietojärjestelmien yhtenäisyys alueella psykologien ja kuraattorien osalta
- yhteisöllinen opiskelijahuoltotyö näkyväksi kirjauksissa
- Tiedonsiirron joustavuus (sähköisen)

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

Vain välttämätön terveyteen liittyvä tieto kirjataan, on hyvä käytäntö.

8) Opiskeluhoollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Muita huomioitanne [Aikataulu riippuu siitä saadaanko yhteiset, toimivat järjestelmät alueen tasolla toimimaan ja onko niiden käyttöön/ hankintaan resursseja. Sama aika siirtymälle olisi paras.]

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoitopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

Tämä on kannatettava asia. Se lisää toimintamahdollisuuksia ja toimijoita oppilas- ja opiskelijahuollossa. Oppilaan suostumus yhteydenottoon selkeyttää tilannetta, niissä tapauksissa kun voidaan olettaa että oppilas kykenee itse asian arvioimaan. Joskus on hyvä olla myös mahdollisuus ottaa yhteyttä ilman oppilaan lupaa, kun siihen ilmenee tarvetta; päihteet, hyväksikäyttö, poissaolot jne. Tärkeintä on varmistaa että oppilas saa tarvitsemansa avun mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämistä vastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätkö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Ei, ohjaus- ja kehittämisvastuut tulee säilyttää nykyisellään [Yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskelija- ja oppilashuolto nivoutuvat monessa kohden yhteen, mikäli ohjaus ja kehittämisvastuu jakautuu kahteen eri instanssiin on vaarana kokonaisuuden hämärtyminen. Ja on huomioitava että yhteisöllinen opiskelija- ja oppilashuolto on aina se ensisijainen ja ennaltaehkäisevä toimintamuoto, kun taas yksilöllinen lähinnä korjaava ja täten aina myöhässä olevaa. Ja tässä huomattava oppilashuollon tärkeä osuus opetussuunnitelmaa ja -suunnitelmatyötä.]

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

- Selkeä valtakunnan tason ohjaus ja ohjeistus vastuun- ja tehtävänjaosta
- riittävä resurssointi muutoksen läpiviemiseksi
- esiopetuksen huomiointi
-

Tikkala Joni

Valkeakosken kaupunki - Koulutus- ja hyvinvointikeskus, opetuspäällikkö